

ANADOLU SİKKE MONOGRAFİLERİ II

Anatolian Coins Monographies II

ÜÇ KARDEŞ / *THREE BROTHERS*

FİĞÜRLÜ DİRHEMLER / *FIGURED DIRHAMS*

PUL PARALAR / *BLANK COINS*

MANAVGAT - PAZARCIK

SİRİSTAD

KARESİ

KARAMAN DEFİNESİ/ *KARAMANID HOARD*

GERMİYANOĞLU / *GERMIYANID*

YAYINLARA KATKILAR / *CONTRIBUTIONS to PUBLICATIONS*

**ANADOLU NÜMİSMATIĞİNDE
YENİ BİR DARP YERİ: “SİRİSTAD”**

***A NEW MINT IN ANATOLIAN NUMISMATICS:
“SIRISTAD”***

HALÛK PERK

HÜSNÜ ÖZTÜRK

A NEW MINT IN ANATOLIAN NUMISMATICS: “SIRISTAD”*

Siristad is the old name of a town called Bozkır today which is a county seat within the boundaries of Konya and as a mint which we see on coins the first time. The illustrated coins are the pieces of a small find, found around Hadim town of Konya. They were found together with the coins of Karaman-oğullari and Ashraf-oghullari. The latest dated coin of the find belongs to the year 730. The wording of Siristad mint is as seen on the coins below:

The image shows the word "Siristad" written in a stylized Arabic script. The letters are black and set against a white background. The script is a cursive style, with the 'S' starting with a large, decorative flourish that loops back. The 'i' and 'r' are connected, and the 's' and 't' are also connected. The 'd' ends with a small tail.

A similar wording is seen in an Ottoman tax register (tahrir defteri) belonging to 16th century (Picture.1)¹. Again in Karamannâme which is the history of Karaman-oghullari written at the end of the same century, we see that the same script starts with the letter “sad” (Picture.2)².

It is thought that the name Siristad belongs to one of the community living in this area before the Turks. Essentially, Bozkır was not the name of the town, it was the name of the territory between Çay and Seydişehir. Later, the town took the name of the region. The region does not have a rich history and the information about this area is considerably weak. There is a possibility that the name Bozkır might have been coming from Bozkır Beg who conquered or ruled this area. It is thought that this person might had been the governor of Karamanids or Seljuqs, which is a slightest possibility³. It is known that during the mid-14th century this place had a master named Galenja(n). ‘Ala al-Din Beg of Karaman, by heading to Siristad over Beyşehir, conquered the castle after a long besieging and gave the castle to its previous owner back after plundering⁴.

All three coins were minted in the year 725. The minting date can easily be read on especially the 3 numbered coin. Since the units digit is in the form of divani writing, it is only possible to read as 5⁵. Also, the status of Siristad at that time is very ambiguous. As stated above, we do not have much information about history of the town. During the Ottoman period,

* This article declared during the II. International Numismatic Symposium arranged by Turkish Numismatic Society on May 31, 2008. See Perk - Öztürk 2008.

¹ Muhasebe Defteri 1996, facsimile text, plate no.63.

² Şikari 2005, facsimile text, plate no.79b. In the translation section of the book, the name Siristad on page169 was mistakenly read as Sırsikaad(?).

³ Sümer 1995/1, p.9-12.

⁴ Şikari 2005, p.169.

⁵ For divani numerals see Elker 1953.

ANADOLU NÜMİSMATIĞİNDE YENİ BİR DARP YERİ: “SİRİSTAD”*

Siristad, bugün Konya ili sınırları içinde bir ilçe merkezi olan Bozkır kasabasının eski adıdır ve sikkeler üzerinde ilk kez görülen bir darp yeri olarak karşımıza çıkmaktadır. Tanıtılan sikkeler Konya'nın Hadim ilçesi civarında çıkan küçük bir buluntunun parçalarıdır. Karamanonoğulları ve Eşrefoğulları'na ait sikkelerle bir arada bulunmuşlardır. Buluntudaki en geç tarihli sikke 730 tarihini taşımaktadır. Siristad darp yerinin yazılışı sikkeler üzerinde aşağıda görüldüğü gibidir:

سیرستاد

Benzeri bir yazılış 16.yüzyıla ait bir Osmanlı tahrir defterinde görülmektedir (Resim.1)¹. Yine aynı yüzyılın sonlarında yazılmış olan Karamanoğulları'nın tarihçesi Karamannâme'de aynı ismin bu sefer “sad” harfiyle başlayarak yazılmış olduğunu görmekteyiz (Resim.2)².

Siristad adının Türklerden önce bu bölgede yaşayan kavimlerden birine ait olduğu düşünülmektedir. Esasen Bozkır kasabanın adı olmayıp, Çay ile Seydişehir arasında kalan toprakların adıdır. Sonradan kasaba yörenin adını almıştır. Yöre zengin bir tarihe sahip olmayıp, burasıyla ilgili tarihi bilgiler oldukça zayıftır. Bozkır adının burayı feth veya idare eden Bozkır Bey'den gelme ihtimali vardır. Bu şahsın Karamanoğulları veya daha az bir ihtimalle Selçukluların valisi olabileceği düşünülmüştür³. 14.yüzyılın ortalarında ise buranın Galenca(n) adında bir beyi olduğu bilinmektedir. Karamanoğlu Alâeddin Bey Beyşehir üzerinden Siristad'a yönelerek uzunca bir kuşatmadan sonra kaleyi ele geçirmiş, kale yağmalandıktan sonra yine eski sahibine iade edilmiştir⁴.

Her üç sikke de 725 tarihinde darp edilmişlerdir. Özellikle 3 no'lu sikke üzerinde darp tarihi eksiksiz bir şekilde okunabilmektedir. Birler hanesi divani olarak yazılmış olup, ancak 5 olarak okunması mümkündür⁵. Siristad'ın bu tarihteki statüsü ise oldukça belirsizdir. Yukarıda da değinildiği gibi kasabanın tarihi hakkındaki bilgiler yok denecek kadar azdır. Osmanlı döneminde Karaman vilayeti Beyşehir livası sınırları

* 31 Mayıs 2008 tarihinde Türk Nüsmatik Derneği tarafından düzenlenen II.Uluslararası Nüsmatik Sempozyumu'nda sunulan bildirdir. Bkz. Perk ve Öztürk 2008.

¹ Muhasebe Defteri 1996, tıpkıbasım metin, levha no.63.

² Şikari 2005, tıpkıbasım metin, levha no.79b. Kitabın çeviriyazı bölümünde s.169'da Siristad ismi yanlışlıkla Sırsikaad(?) olarak okunmuştur.

³ Sümer 1995/1, s.9-12.

⁴ Şikari 2005, s.169.

⁵ Divani rakamlar için bkz. Elker 1953.

Karaman province was within the boundaries of Beyşehir county⁶. However this determination is for the 16th century and is not illuminating for determining the time when coins were minted. Although it is known that Ottomans were keeping the former administrative structure at the places after they conquered, the area passed through many hands until the Ottoman administration. The town was situated in the middle of the Karaman and Ashraf-oghullari sovereign base area during the first quarter of 14th century.

It is known that Ashraf-oghullari was dominating Beyşehir and most probably Akşehir. Even Seydişehir which is very close to Siristad was under their control. As is known, after Ashraf-oghlu Sulayman Beg's being slayed by Timur-tash (11 Dhu al-Qa'dah 726/9 October 1326), Anatolian governor of Ilkhanids, the Ashraf-oghullari principality was ended⁷. On the coins struck at Beyşehir in the years 724 and 726⁸ during the rulership of Sulayman Beg, there is an important characteristic which is not seen on the coins minted by other principalities in same period. This is, that he minted the coins in his own name rather than the sultans of Ilkhanids or Mamluks. Considering this, we can say that 725 dated Siristad coins' being minted by Ashraf-oghullari is possible.

On the coins there is generally the phrase **humiyet an el-beliyyeti** which is seen on Hamid-oghullari coins⁹. Although the date is not specifically known, the area entered under the sovereignty of Hamid-oghullari in the following years. Thus, in the year AH 783/1381 Hamid-oghlu Kamal al-Din Husayn Beg sold Yalvaç, Akşehir, Isparta, Karaağaç, Seydişehir and Beyşehir to Ottomans¹⁰. However, during the year 725, when the coins were minted, Hamid-oghullari was ruling the area included Antalya, Burdur, Burgulu, Eğridir, İstanus, Gölhisari and Garbi Karaağaç and their existence in Siristad which is far from them does not seem possible.

The coins struck at Siristad are in the name of Mamluk Sultan al-Malik al-Nasir Nasir al-Din Muhammad (3rd reign, AH 710-741/1310-1341). Looking at their known coins, it is possible to say that during the period of principalities, the coins in the name of Mamluks were mostly minted by Karamanids¹¹. The situation of Konya is uncertain but Karamanids was ruling the areas of Larende, Ermenak, Alaiye and undoubtedly on

⁶ See Muhasebe Defteri 1996.

⁷ Uzunçarşılı 1988, p.60.

⁸ İzmirlier 2003, p.61-65.

⁹ For Hamid-oghullari coinage see İzmirlier 1999.

¹⁰ Danişmend 1947, p.64.

¹¹ For Karamanid coinage see Ölçer 1982.

içinde kalmaktadır⁶. Ancak bu tespit 16.yüzyıla aittir ve sikkenin darp edildiği tarih için pek aydınlatıcı olmamaktadır. Osmanlı'nın ele geçirdiği yerlerde eski idari yapıyı koruduğu bilinmesine rağmen bölge Osmanlı idaresine girene kadar birçok kez el değiştirmiştir. Kasaba 14.yüzyılın ilk çeyreğinde Karaman ve Eşrefoğulları egemenlik alanlarının tam ortasında bulunmaktadır.

Eşrefoğulları'nın Beyşehir'de ve büyük olasılıkla Akşehir'de hâkim oldukları bilinmektedir. Hatta Siristad'a oldukça yakın olan Seydişehir de onların egemenlik alanları içindedir. Bilindiği gibi Eşrefoğlu Süleyman Bey'in İlhanlılar'ın Anadolu valisi Timurtaş tarafından katledilmesinden (11 Zilkade 726/9 Ekim 1326) sonra Eşrefoğulları beyliği sona ermiştir⁷. Süleyman Bey'in iktidarı esnasında 724 ve 726 yıllarında Beyşehir'de darp ettirdiği sikkeler⁸ üzerinde o dönemde diğer beylikler tarafından darp edilen sikkelerde görülmeyen önemli bir özellik vardır. O da sikkeleri İlhanlı veya Memluk sultanları adına değil de kendi adına darp ettirmiş olmasıdır. Buradan yola çıkarak 725 tarihli Siristad sikkelerinin Eşrefoğulları tarafından darp edilmiş olamayacağını söyleyebiliriz.

Sikkeler üzerinde genellikle Hamidoğulları sikkelerinde görülen **humiyet an el-beliyyeti** ibaresi yer almaktadır⁹. Ne zaman gerçekleştiği bilinmemekle birlikte ileriki tarihlerde bölge Hamidoğulları egemenliği altına da girmiştir. Nitekim h.783/1381 tarihinde Yalvaç, Akşehir, Isparta, Karaağaç, Seydişehir ve Beyşehir Hamidoğlu Kemaleddin Hüseyin Bey tarafından Osmanlılar'a satılmıştır¹⁰. Ancak sikkelerin darp edildiği 725 tarihinde Hamidoğulları Antalya, Burdur, Burgulu, Eğridir, İstanus, Gölhisarı ve Garbi Karaağaç'ı içine alan bölgede hakimdirler ve kendileri için oldukça uçta kalan Siristad'ta mevcudiyetleri pek mümkün gözükmemektedir.

Siristad darplı sikkeler Memluk Sultanı Melik en-Nasır Nasıruddin Muhammed (3.cülusu h.710-741/1310-1341) adına darp edilmişlerdir. Bilinen sikkelerine bakıldığında ise Beylikler döneminde Memlûkler adına en çok sikkeyi Karamanoğulları'nın darp ettirdiği söylenebilir¹¹. Konya'nın durumu belirsiz olmakla birlikte Karamanoğulları bu dönemde Larende, Ermenak, Alaiye ile birlikte hiç şüphesiz sahil kesimini iç bölgelerden ayıran Toros dağlarının üstünde de hakimdiler. Karamanoğulları ciddi bir tehlike baş gösterdiğinde, beylik tarihi boyunca birçok kereler Toroslar'ın üstüne çekilerek kendilerini güvenceye almışlardır. Siristad da esasen Torosların kuzey eteklerinde yayla

⁶ Bkz. Muhasebe Defteri 1996.

⁷ Uzunçarşılı 1988, s.60.

⁸ İzmirli 2003, s.61-65.

⁹ Hamidoğulları sikkeleri için bkz. İzmirli 1999.

¹⁰ Danişmend 1947, s.64.

¹¹ Karamanoğlu sikkeleri için bkz. Ölçer 1982.

the Taurus Mountains separating seaboard from hinterland. When there was a serious danger, Karamanids retreated to heights of the Taurus Mountains to secure themselves. Siristad is also being located essentially in area that showing upland characteristics on the north hillside of Taurus Mountains. Namely, this place is geographically in a position that Karamanids must had been ruling. Again, according to another Ottoman tax register (*tahrir defteri*), we know that during the 16th century, most of the farms in the region of Bozkır was under the possession of Mustafa Beg, who was the son of Alaiye's governor (*sancak beyi*), Oghuz Khan Beg¹². We often see the name Oghuz Khan also in *Karamannâme*¹³. Besides, this phrase is seen on the coins struck at Alaiye as much as we see **humiyet an el-beliyyeti** on the Hamid-oghullari coins¹⁴.

In conclusion, Siristad must had been under the domination of Karamanids in the year 725 and the coins were minted by them or by the amirs under their command.

¹² *Sümer 1995/2, p.21-23.*

¹³ *Şikari 2005, p.214, 215, 221, 222.*

¹⁴ *See Diler ve Kürkman 1981.*

karakteri gösteren bir bölgede yer almaktadır. Yani coğrafi olarak Karamanoğulları'nın hakim olması gereken bir konumdadır. Yine başka bir Osmanlı tahrir defterine göre 16.yüzyılda Bozkır kazasında yer alan çiftliklerin bir çoğunun Alaiye sancak beyi Oğuz Han Bey oğlu Mustafa Bey'in tasarrufunda olduğunu bilmekteyiz¹². Oğuz Han adına Karamannâme'de de sıkça rastlamaktayız¹³. Ayrıca **humiyet an el-beliyyeti** Hamidoğulları sikkelerinde görüldüğü kadar Alaiye'de darp edilmiş sikkeler üzerinde de görülen bir ibaredir¹⁴.

Sonuç olarak Siristad 725 tarihinde Karamanoğulları'nın hakimiyetinde olmalı ve sikkeler de onlar veya onlara tabi emirler tarafından darp edilmiş olmalıdırlar.

¹² Sümer 1995/2, s.21-23.

¹³ Şikari 2005, s.214, 215, 221, 222.

¹⁴ Bkz. Diler ve Kürkman 1981.

1- en-Nasır Nasıruddin Muhammed

Gümüş / Silver (AR)

Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
Siristad	(72)5?	1.62 gr	21.3/22.8 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

ARKA YÜZ / REVERSE

السلطان
الملك و؟ النا(صر ناصر)
الدنيا و الدين
...؟ دولته

es-Sultan
el-Melik ve? en-Na(sr Nasır)
u'd-dünya ve'd-din
...? devletuhu

ضرب
سرستاد
حميت عن البلية
سنه خمس؟ ...

duribe
Siristad
humiyet an el-beliyyeti
sene hamse? ...

çevresinde / margin
... عثمان
Osman/ ...

سرستاد

2- en-Nasır Nasıruddin Muhammed

Gümüş / Silver (AR)

Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
Siristad	ty / nd	1.56 gr	21.2/24.8 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

ARKA YUZ / REVERSE

السلطان
الملك الناصر نا(صر)
الدنيا و الدين
...؟ دولته

es-Sultan
el-Melik en-Nasr Na(sır)
u'd-dünya ve'd-din
...? devletehu

ضرب
سرستاد
حميت عن البلية
سنه خمس؟ (عشر)ين
...

duribe
Siristad
humiyet an el-beliyyeti
sene hamse (iştir)un
...

3- en-Nasır Nasıruddin Muhammed

Gümüş / Silver (AR)

Darp yeri / Mint	Tarih / Date	Ağırlık / Weight	Çap / Diameter
Siristad	725	1.66 gr	22.9/26 mm

HPM arş.

ÖN YÜZ / OBVERSE

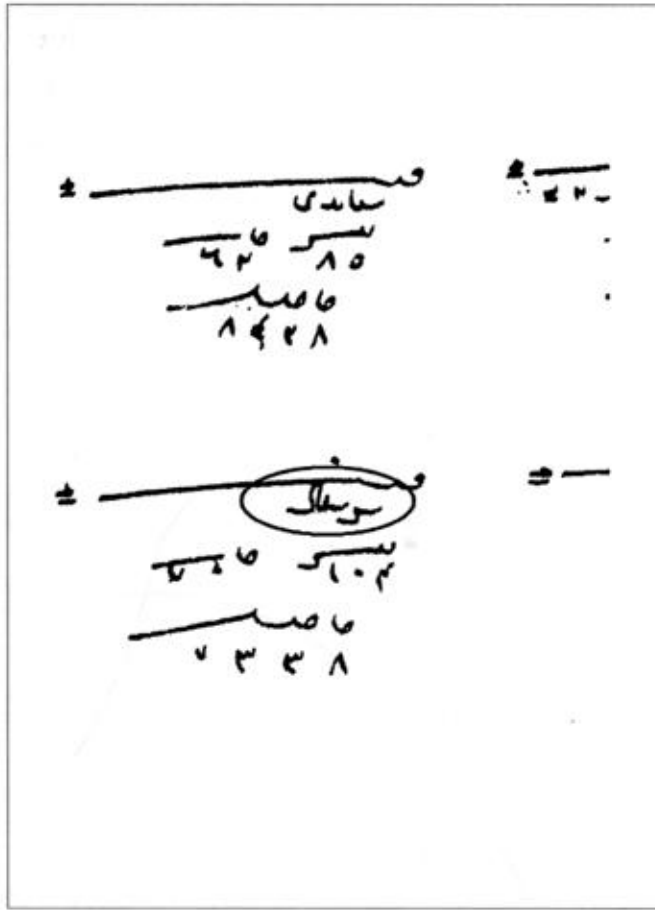
السلطان
الملك ناصر ناصر
الدنيا و الدين
...؟ دولته

*es-Sultan
el-Melik en-Nasır Nasır
u'd-dünya ve'd-din
...? devletehu*

ARKA YÜZ / REVERSE

ضرب
سرستاد
حميت عن البلية
ضرب؟ في سنة خمس عشرين
سبعمائه

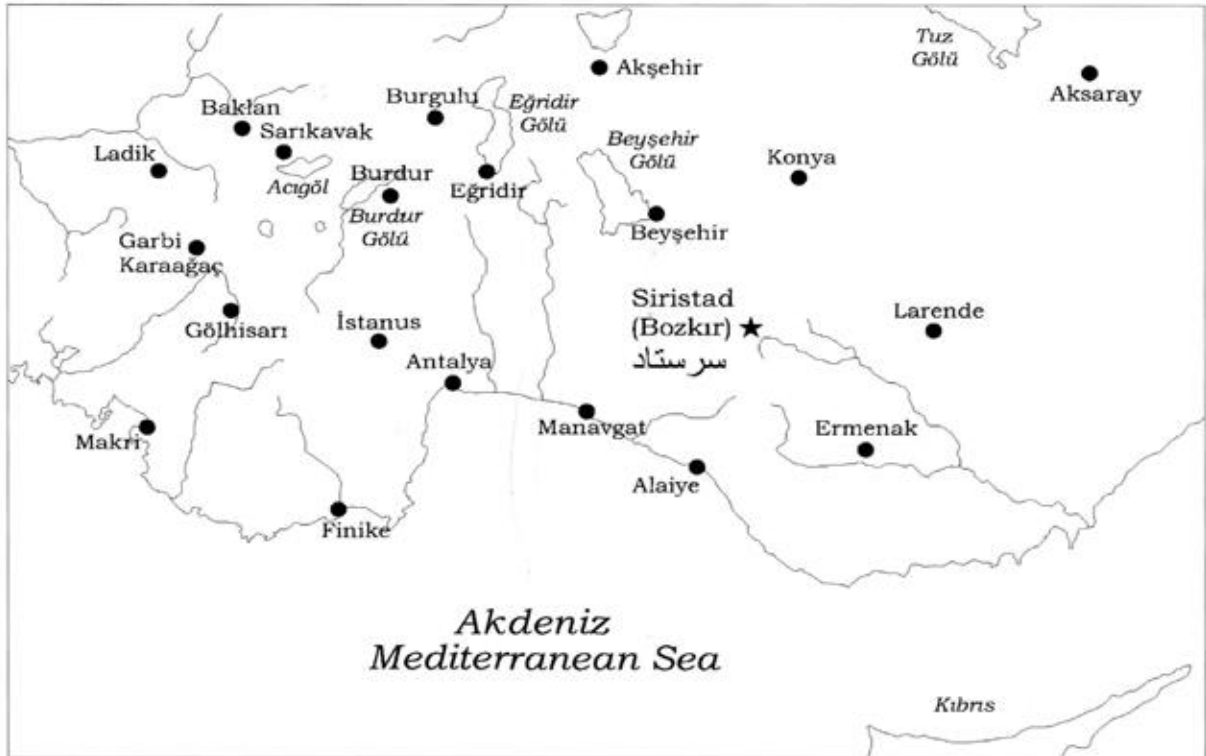
*duribe
Siristad
humiyet an el-beliyyeti
duribe? fi sene hamse işrun
seb'a mie*

Resim 1 / Picture 1

Resim 2 / Picture 2

Harita / Map

KAYNAKÇA / BIBLIOGRAPHY

- Danişment **1947** İ.H.Danişmend, *Osmanlı Tarihi Kronolojisi*, Cilt: 1, İstanbul.
- Diler ve Kürkman **1981** Ö.Diler - G.Kürkman, *Alaiye Paraları*, İstanbul.
- Elker **1953** S.Salâhaddin, *Divan Rakamları*, Ankara.
- İzmirlier **1999** Y.İzmirlier, *Hamidoğulları Beyliği Paraları*, İstanbul.
- İzmirlier **2003** Y.İzmirlier, "Eşrefoğlu Süleyman bin Mehmet Paraları", *TND Bülten* No:39/40, s.61-65, İstanbul.
- Muhasebe Defteri **1996** *Muhasebe-i Vilayet-i Karaman ve Rum Defteri I* (937 / 1530), 387 Numaralı, yay. haz.:Ahmet Özkılınç, Ali Coşkun, Gülşen Coşkun, Mustafa Karazeybek, Abdullah Sivridağ, Murat Yüzbaşıoğlu, Devlet Arşivleri Gn. Md.lüğü, Ankara.
- Ölçer **1982** C.Ölçer, *Karamanoğulları Beyliği Madeni Paraları*, İstanbul.
- Perk ve Öztürk **2008** H.Perk-H.Öztürk, "Anadolu Nümismatiğinde Yeni Bir Darp Yeri: 'Siristad'", *II.Uluslararası Nümismatik Sempozyumu* (5 Mayıs 2008), TND, s.12-15, İstanbul.
- Sümer **1995/1** F.Sümer, "Bozkır Tarihi Hakkında Bilgiler I", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:102, s. 9-12, Haziran.
- Sümer **1995/2** F.Sümer, "Bozkır Tarihi Hakkında Bilgiler II", *Türk Dünyası Tarih Dergisi*, sayı:103, s.21-23, Temmuz.
- Şikari **2005** Şikari, *Karamannâme*, yay.haz. Metin Sözen, Necdet Sakaoğlu, İstanbul.
- Uzunçarşılı **1988** İ.H.Uzunçarşılı, *Anadolu Beylikleri ve Akkoyunlu, Karakoyunlu Devletleri*, Ankara.

KISALTMALAR / ABBREVIATIONS

AR	: gümüş / <i>silver</i>
arş.	: arşivi / <i>archive</i>
bkz. / <i>see</i>	: bakınız / <i>see</i>
gr.	: gram
HPM	: Halûk Perk Müzesi
mm	: milimetre
s. / <i>p.</i>	: sayfa(lar) / <i>page(s)</i>
TND	: Türk Nüsmatik Derneği / <i>The Turkish Numismatic Society</i>
ty / <i>nd</i>	: tarih yok / <i>no date</i>